

การจับโดยราษฎร

นายฉลาด วุฒิศรรมรักษา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-569-929-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015777

ARREST BY PRIVATE PERSON

Mr. Chalard Vudhikamruksa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-569-929-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

โดย

ภาควิชา

อาจารย์ที่ปรึกษา

การจับโดยราษฎร

นายฉลาด วุฒิกรรรมรักษา

นิติศาสตร์

อาจารย์ชัยเกษม นิตสิริ

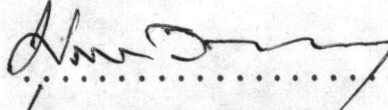
รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญไญูภาส (ร่วม)

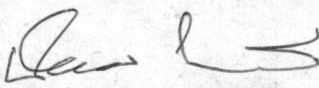

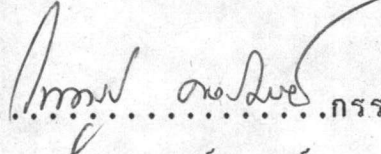
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชาภัย)

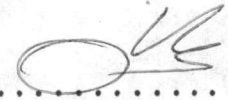
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มรุตธา วัฒนชะชีวะกุล)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์เรืองธรรม ลัดพลี)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ชัยเกษม นิตสิริ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา (ร่วม)
(รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญไญูภาส)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

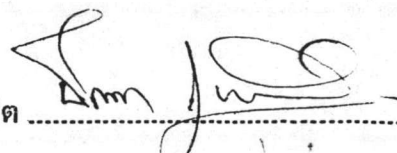
ฉลาด วุฒิกรรมรักษา : การจับโดยราษฎร (ARREST BY PRIVATE PERSON)

อ.ที่ปรึกษา : อ.ชัยเกษม นิตสิริ, ๑๘๕ หน้า

อาชญากรรม หรือการกระทำความผิดทางอาญาในประเทศไทยก็ เหมือนกันกับในบรรดาอารยประเทศที่นับวันแต่จะมีทวีเพิ่มมากขึ้นทั้งในด้านขนาดและปริมาณ ปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องที่สำคัญประการหนึ่ง ได้แก่ การที่ประชาชนขาดความสนใจหรือเอาใจใส่ต่อการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งนี้เนื่องมาจากความเกรงกลัวที่จะได้รับอันตรายจากการที่เข้าไปเกี่ยวข้องในเหตุการณ์ตลอดจนผลในทางกฎหมายที่จะเกิดติดตามมา เลยทำให้ผู้นิ่งเฉยหรือมีจะนั้นก็หนีไปให้ห่างจากเหตุการณ์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งๆ ที่มีบทกำหนดของกฎหมายที่ให้ประชาชนมีอำนาจและหน้าที่ที่จะเข้าร่วมระงับและปราบปรามอาชญากรรมนั้นด้วย ซึ่งได้แก่กฎหมายว่าด้วยการจับของราษฎร แต่กฎหมายดังกล่าวนี้ยังขาดการศึกษาและนำมาเผยแพร่ให้ประชาชนได้ เข้าใจ เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของตนเท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้ จึงได้ทำการศึกษาในเรื่องนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ราษฎรใช้อำนาจที่มีอยู่ เข้าช่วย เหลือระงับ เหตุร้ายที่มี เกิดขึ้นตามสมควร และโดยชอบด้วยกฎหมายต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า บทบัญญัติของกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของราษฎรในการจับมีความเหมาะสมพอสมควร แต่ควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขลักษณะความผิดที่ราษฎรจะมีอำนาจและหน้าที่ที่จะจับได้ตามที่ระบุไว้ในบัญชีแนบท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเสียใหม่ เพื่อให้สอดคล้องต้องกันกับประมวลกฎหมายอาญาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และก่อให้เกิดความถูกต้องและเหมาะสมในการบังคับใช้กฎหมายเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ควรจะได้มีการเพิ่มเติมและแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวกับการให้การสงเคราะห์และการว่าต่างแก่ต่างแก่ราษฎรผู้กระทำการจับตามชอบอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ราษฎรเข้ามีส่วนร่วมในการระงับและปราบปรามอาชญากรรม เพิ่มมากยิ่งขึ้น

ภาควิชา .....นิติศาสตร์.....
สาขาวิชา .....นิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา ๒๕๓๑.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

CHALARD VUDHIKAMRUKSA : ARREST BY PRIVATE PERSON
THESIS ADVISOR : MR. CHAIKASEM NITISIRI

Crime or public offense in Thailand, as in many other modern societies, has been increasing steadily in the rate and size. Many serious problems of crime are related to the lack of interest in law enforcement by individual citizens. The fear of unexpected results from the involvement and its legal consequence are the principal cause of their reluctance to interfere. They therefore prefer to stay away from participation when there is an incidence of crime. Among the most significant legal norms empowering the citizen intervention in the incidence of crime is the law of arrest by private person. Paradoxically, this area of law has not received adequate study. The knowledge of the public concerning the power and duty of a citizen or a private person is insufficient. This study is therefore intended to encourage reasonable and lawful intervention of private person by using their power of arrest in emergent and distress situations.

It is found out during the research that although the existing provisions of statutes concerning the power and duty of private person in making the arrest are considerably appropriate, it is, however, recommended that in order to allow more effective enforcement of the law, the offenses for which the private person's arrest is authorized as specified in the Schedule annexed to the Code of Criminal Procedure be revised to be consistent with the present Criminal Code. It is also recommended that the statutes concerning the provision of compensation and legal assistance to private person who has performed the arrest as authorized by law should be amended to arouse more participation in this matter.

ภาควิชา .....นิติศาสตร์.....
สาขาวิชา .....นิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา .....๒๕๓๑.....

ลายมือชื่อนิติต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

กิตติกรรมประกาศ

ในการค้นคว้าวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ชัยเกษม นิตสิริ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่ผู้เขียน และขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส อาจารย์ที่ปรึกษา (ร่วม) ที่ได้กรุณาชี้แนะหัวข้อวิทยานิพนธ์ ตรวจจโครงสร้างและให้คำแนะนำในการเขียน และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จในที่สุด ซึ่งหากผู้เขียนไม่ได้รับความเมตตากรุณาจากท่านอาจารย์ทั้งสองท่านนี้แล้ว วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงจะ ไม่สำเร็จลงไปได้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ เรืองธรรม ลัดพลี ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนะชีวะกุล และท่านรองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ ที่ได้กรุณาสละเวลารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งให้ความสงเคราะห์ตรวจและแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกเหนือจากที่ได้ให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอดนับตั้งแต่เริ่มทำการศึกษา และเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จนกระทั่งการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงแล้วไปโดยสมบูรณ์ ท่านเหล่านี้เป็นผู้มีพระคุณแก่ผู้เขียนอย่างหาที่สุดมิได้

พร้อมกันนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณมิตร ซึ่งขอกล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ คือ คุณสุรีย์ จินดา คุณเกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์ คุณสมานจิตต์ วิจารณ์ และคุณนาคยา อุดมพัฒน์ ตลอดจนผู้มีอุปการะคุณท่านอื่น ๆ ซึ่งผู้เขียนไม่อาจจะกล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ได้ทั้งหมด ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการค้นคว้า รวบรวมข้อมูล และเอกสาร สำหรับการวิจัยและในการดำเนินการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ หากการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณค่าและประโยชน์ใน
การศึกษาวิชานิติศาสตร์อยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบมอบเป็นกตเวทิตาแด่ท่าน
อาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ให้แก่ผู้เขียนทุกท่าน และหากมีข้อผิดพลาด
บกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	5
1.4 วิธีการศึกษา	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6

บทที่ 2 อำนาจและหน้าที่ของราษฎรในการจับ

2.1 ประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการทาง ประวัติศาสตร์	7
2.2 ประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการใน ต่างประเทศ	12
2.2.1. กลุ่มระบบกฎหมายของประเทศ ที่ใช้ประมวลกฎหมาย	12
2.2.2. กลุ่มระบบกฎหมายของประเทศที่ถือ ตามระบบกฎหมายอังกฤษ	16
2.2.3. กลุ่มระบบกฎหมายของประเทศที่ใช้ กฎหมายศาสนาเป็นหลักสำคัญ	23
2.3 ประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการใน ประเทศไทย	25

2.4	อำนาจและหน้าที่ของราษฎรในการจับตาม	
	กฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบัน	34
2.4.1.	ความหมาย	34
2.4.1.1.	ความหมายของคำว่า	
	"อำนาจ"	34
2.4.1.2.	ความหมายของคำว่า	
	"หน้าที่"	36
2.4.1.3.	ความหมายของคำว่า	
	"ราษฎร"	37
2.4.1.4.	ความหมายของคำว่า	
	"จับ"	48
2.4.2.	หลักทั่วไปเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่	
	ของราษฎรในการจับ	65
2.4.3.	อำนาจและหน้าที่ของราษฎรในการจับ	
	ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา	
	ความอาญา	66
2.4.3.1.	กรณีตามมาตรา 82	67
2.4.3.2.	กรณีการกระทำความผิด	
	ซึ่งหน้า	74
2.4.3.3.	กรณีที่บุคคลซึ่งทำสัญญา	
	ประกันหรือเป็นหลักประกัน	
	จับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่	
	หนีหรือจะหลบหนี	100
2.4.4.	อำนาจและหน้าที่ของราษฎรในการ	
	จับตามประมวลกฎหมายอาญา	103
2.4.5.	อำนาจและหน้าที่ของราษฎรในการ	
	จับตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครอง	
	ท้องที่ พระพุทธศักราช 2457	106

บทที่ 3	วิธีปฏิบัติในการจับและมาตรการในทางปฏิบัติภายหลังการจับ	
3.1	วิธีปฏิบัติในการจับ.....	113
3.1.1.	วิธีปฏิบัติในกรณีปกติทั่วไป.....	116
3.1.2.	วิธีปฏิบัติในกรณีพิเศษ.....	120
3.2	มาตรการในทางปฏิบัติภายหลังการจับ.....	131
3.2.1.	การนำเอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการ ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ..	131
3.2.2.	การบันทึกชื่อ อาชีพ ที่อยู่ของผู้ถูกจับ อีกทั้งข้อความและพฤติการณ์แห่ง การจับ.....	132
3.2.3.	การจัดการพยาบาลผู้ถูกจับ.....	133
3.2.4.	การใช้วิธีควบคุมผู้ถูกจับ.....	134
3.2.5.	การค้นตัวผู้ถูกจับ.....	136

บทที่ 4 ผลของการจับ

4.1	กรณีการจับตามขอบเขตอำนาจและหน้าที่ที่ กฎหมายบัญญัติไว้.....	138
4.1.1.	ความคุ้มกัน.....	138
4.1.1.1.	ความคุ้มกันสำหรับการ กระทำของผู้จับ.....	138
4.1.1.2.	ความคุ้มกันจากการ กระทำของผู้ถูกจับ.....	142
4.1.2.	ผลตอบแทน.....	145
4.2	กรณีการจับเกินกว่าขอบเขตอำนาจและหน้าที่ ที่กฎหมายบัญญัติไว้.....	150
4.3	กรณีการจับโดยไม่มีอำนาจและหน้าที่ตามที่ กฎหมายบัญญัติไว้.....	153

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป.....158

5.2 ข้อเสนอแนะ.....176

บรรณานุกรม.....180

ประวัติผู้เขียน.....185